

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Західноукраїнського

національного університету

Микола ДИВАК

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів

дисертації Турлая Олега Івановича

на тему «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної

власності», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за

спеціальністю 081 «Право»

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару

кафедри безпеки та правоохоронної діяльності

Західноукраїнського національного університету

від 10 червня 2026 р., протокол № 3

ПРИСУТНІ: д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права і процесу, т.в.о. декана юридичного факультету Західноукраїнського національного університету Валентина СЛОМА; д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК; д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, заступник декана юридичного факультету Надія МОСКАЛЮК, д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Сергій ГОРДІЄНКО; д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету

Василь ОМЕЛЬЧУК; д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету Мар'яна КРАВЧУК, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету Оксана ГНАТІВ, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету Інна ЗАЙЦЕВА-КАЛАУР, к.ю.н., доцент, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Юрій ГАВДЬО; к.ю.н., доцент, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Роман ОЛІЙНИЧУК; к.ю.н., доцент, доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Валерій КАНЮКА; доктор філософії в галузі права, викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Сергій БУДАРНИЙ , доктор філософії в галузі права, викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Сергій ДАШКЕВИЧ, кандидат юридичних наук, викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Віталій КРАВЧУК; аспіранти.

З присутніх – 6 докторів юридичних наук, 8 кандидатів юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження дисертанта Турлая Олега Івановича на тему «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо його рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

Доповідь дисертанта Турлая Олега Івановича про результати дисертаційного дослідження на тему «Правова охорона лікарських засобів та інноваційних медичних технологій», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Турлай Олег Іванович зробив доповідь про основні положення дисертаційної роботи, наукову новизну та найбільш вагомі теоретичні і практичні результати дослідження, які виносяться на захист.

Учасниками засідання фахового семінару кафедри були поставлені наступні запитання доповідачу:

1. Доктор юридичних наук, професор Слома Валентина Миколаївна:

У своєму дослідженні ви згадуєте Модельний закон ЮНСИТРАЛ, зокрема, про міжнародні комерційні примирні процедури. Чому, на Вашу думку ЮНСИТРАЛ видав норми стосовно примирних процедур саме у формі Модельного закону?

Олег Турлай: Дякую за запитання! ЮНСИТРАЛ, тобто Комісія Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі, заснована Генеральною Асамблеєю ООН ще у 1966, відіграє важливу роль у розробці основ щодо сприяння прогресивному узгодженню та модернізації права міжнародної торгівлі. Здійснюється це шляхом підготовки та заохочення застосування та прийняття нормативних та ненормативних документів у ряді ключових областей комерційного права.

ЮНСИТРАЛ займається підготовкою різних видів нормативних документів: конвенцій, типових законів, посібників для законодавчих органів та типових положень. На відміну від інших актів Типовий закон – це нормативний текст, рекомендований державам для включення до їхнього внутрішнього законодавства.

Типовий закон є доцільним інструментом модернізації та узгодження внутрішнього законодавства, коли очікується, що держави забажають – або їм потрібно – внести корективи до тексту типового закону, для того, щоб врахувати місцеві вимоги, які різняться в залежності від системи, або коли жорстка уніфікація не є необхідною чи бажаною. Саме завдяки такій гнучкості типовий закон потенційно легше піддається узгодженню, ніж текст із закріпленими у ньому зобов'язаннями, які не можна змінити, та забезпечується ширша прийнятність типового закону порівняно з конвенціями з цієї ж теми. Проте, незважаючи на таку гнучкість, Державам пропонується вносити якнайменше змін при включенні типового закону до їх правових систем, з тим щоб підвищити ймовірність досягнення задовільного ступеня уніфікації та забезпечити визначеність щодо її масштабів.

Вважаємо, що саме така правова природа типового закону була основою для прийняття рішення щодо нормативного регулювання примирних процедур.

2. Доктор юридичних наук, професор Кравчук Мар'яна Юріївна: Чому ви вважаєте Сінгапурську конвенцію фундаментальним кроком на шляху до повноцінного зрівняння медіації з іншими альтернативними способами вирішення спорів?

Олег Турлай: Дякую! Тому що до Сінгапурської конвенції, міжнародна посередницька угода не мала примусової сили сама по собі. Це означало, що якщо сторона, що програла, добровільно не виконає результати медіації, невинна сторона повинна була порушити арбітраж або судові провадження за порушення договору, а згодом домагатися примусового виконання арбітражного рішення чи судового рішення, щоб отримати необхідне полегшення, що спричинило додаткові непотрібні витрати та даремно витрачений час. Це було головним стримуючим фактором для того, щоб сторони не розглядали питання медіації, оскільки вони могли б просто обрати арбітраж і забезпечити виконання» І знову ж, вірне обрання виду міжнародного документу – конвенції – забезпечило необхідну примусовість виконання угод за результатами медіації. Тут відсутня певна «гнучкість», яка є в Модельних законах, відтак держави, що ратифікували досліджувану конвенцію, зобов'язані забезпечити визнання на своїй території обов'язковості медіаційних угод.

Ми, я впевнений, станемо свідками успіху цієї конвенції, адже так було і з Нью-Йоркською конвенцією, що на даний час об'єднує 166 Держав-учасниць. При первісному запуску в 1958 році, ця конвенція була не особливо привабливою для держав, а тепер це найбільш успішний, багатосторонній документ у галузі права міжнародної торгівлі.

3. Кандидат юридичних наук, доцент Гнатів Оксана Богданівна: У своєму дослідженні ви згадуєте Реєстр медіаторів, які залучаються до вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, який адмініструє УКРНОІВІ. Підкажіть наскільки виправданим є ведення реєстрів медіаторів за окремими категоріями спорів. Чи не важливіше було б запровадити національний реєстр медіаторів, в якому містилась би інформація стосовно всіх медіаторів?

Олег Турлай: Дякую за питання! На мою думку, як ведення спеціалізованих реєстрів медіаторів, так і створення єдиного національного реєстру мають свої переваги.

Перевагою спеціалізованих реєстрів є можливість швидко знайти медіатора, який має необхідні знання та досвід у конкретній сфері. Це особливо важливо для спорів у сфері інтелектуальної власності, які часто характеризуються технічною складністю та потребують спеціальних компетентностей.

Водночас єдиний національний реєстр був би більш зручним з точки зору адміністрування, забезпечував би єдині стандарти доступу до інформації про медіаторів та дозволяв би сторонам бачити повний перелік фахівців із зазначенням їх спеціалізації.

Якщо звернутися до чинного законодавства, то Закон України «Про медіацію» не передбачає існування єдиного державного реєстру, а допускає ведення реєстрів медіаторів різними суб'єктами, зокрема об'єднаннями медіаторів та організаціями, які забезпечують проведення медіації. Тому створення та адміністрування УКРНОІВІ реєстру медіаторів у сфері інтелектуальної власності повністю відповідає законодавству.

Отже, в сучасних умовах функціонування спеціалізованого реєстру медіаторів у сфері інтелектуальної власності є виправданим та сприяє розвитку медіації у цій сфері. Водночас у перспективі доцільним видається створення єдиного національного реєстру медіаторів із можливістю відображення спеціалізації кожного медіатора, у тому числі у сфері інтелектуальної власності.

4. **Доктор юридичних наук, професор, Василь Омельчук:** У своєму розділі 1 ви доволі детально характеризуєте види медіації, тоді як моделі медіації, про які так часто пишуть в науковій літературі, ви не зачіпаєте. Поясніть будь-ласка різницю між видами та моделями медіації та чи свідомо обрано вами упустити аналіз моделей?

Олег Турлай: Дякую за запитання! Так, справді, науковці, аналізуючи медіацію, характеризують поділ її на види та моделі. Ми ці категорії чітко розмежовуємо, вбачаючи в них різну спрямованість. В нашому розумінні моделі медіації визначають загальні підходи та методики, які використовуються для

проведення медіаційного процесу. Вони залежать від того, як організований сам процес, яку роль виконує медіатор та які принципи покладені в основу вирішення конфлікту. І виділяємо, при цьому, фасилітативну медіацію (де медіатор не пропонує рішень, а лише сприяє діалогу між сторонами), оціночну медіацію (де медіатор дає професійні рекомендації щодо можливого рішення, спираючись на юридичні або інші норми), трансформативну медіацію (при якій робиться акцент на зміні взаємовідносин між сторонами, а не лише на вирішенні конфлікту), а також наративну медіацію (яка базується на зміні "історії" конфлікту, де учасники переосмислюють події та шукають новий підхід до вирішення спору). Тобто вони мають більшу практичну спрямованість і ми їх розглядаємо в межах більш практичних підрозділів нашого дослідження.

Аналіз видів медіації має більше теоретико-методологічне значення, відтак ми вважали, що їх буде достатньо для відображення у першому розділі дослідження. Тому узагальню, що ми свідомо обрали розмежувати ці поняття та аналізувати їх в різних частинах нашого дослідження.

ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

доктор юридичних наук, професор Москалюк Надія Богданівна (науковий керівник) зазначила, що аспірантом Турлаєм Олегом Івановичем повністю виконано освітньо-наукову програму за третім освітнім рівнем доктора філософії PhD зі спеціальності 081 «Право».

Науковим керівником у висновку було зазначено, що кваліфікаційна наукова праця О.І. Турлая є надзвичайно актуальною, оскільки в сучасних умовах динамічного розвитку креативної економіки та цифровізації суспільних відносин інтелектуальна власність набуває особливої цінності як стратегічний ресурс. Зростання кількості правовідносин у цій сфері, зокрема транскордонного характеру, зумовлює й підвищення кількості спорів, які виникають між суб'єктами права інтелектуальної власності. Традиційні судові механізми вирішення таких спорів часто виявляються надто формалізованими, затратними за часом і фінансовими ресурсами, а також недостатньо гнучкими для збереження партнерських відносин між сторонами.

У цьому контексті особливої значущості набуває медіація як альтернативний спосіб врегулювання спорів, що базується на принципах добровільності, конфіденційності та взаємної згоди. Її потенціал у сфері інтелектуальної власності є значним, однак в Україні медіація досі перебуває на етапі становлення, а механізми її застосування у зазначеній галузі потребують наукового осмислення, нормативного уточнення та правозастосовної адаптації.

Недостатня врегульованість процедури медіації в спорах щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності, обмеженість практичного досвіду та відсутність системного підходу до її впровадження обумовлюють необхідність комплексного наукового аналізу цієї теми. Дослідження механізмів і переваг медіації у сфері інтелектуальної власності є вкрай важливим для формування ефективного правового інструментарію альтернативного вирішення спорів, що сприятиме гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, зменшенню навантаження на судову систему та розвитку правової культури у сфері інтелектуальної власності.

Окремим аргументом в актуальності проблематики цього дослідження є отримання Україною статусу кандидата в члени Європейського Союзу. Так, однією з вимог процесу євроінтеграції є гармонізація національного законодавства з правом ЄС, зокрема у сфері інтелектуальної власності та альтернативного вирішення спорів (ADR). У Європейському Союзі медіація давно розглядається як ефективний інструмент, що забезпечує доступ до правосуддя, зменшує навантаження на суди та сприяє швидкому, добровільному врегулюванню спорів — особливо у складних та технічно специфічних сферах, таких як інтелектуальна власність. Важливо, що Україна взяла на себе зобов'язання щодо впровадження Директиви 2008/52/ЄС про певні аспекти медіації у цивільних і комерційних справах, яка прямо стосується врегулювання спорів за участю сторін з різних країн ЄС. Це включає й питання інтелектуальної власності, які дедалі частіше мають транскордонний характер. І на останок, розвиток медіації як альтернативного способу вирішення спорів відповідає

європейським підходам до захисту прав інтелектуальної власності через досудове та позасудове врегулювання, що є ефективнішим, менш конфліктним і економічно вигідним. Це особливо актуально для забезпечення сталого правового середовища в умовах європейської інтеграції, де висока правова культура та гнучкість інструментів правозастосування є стандартом.

Отож, в умовах євроінтеграційного курсу України дослідження можливостей, переваг та механізмів застосування медіації у сфері інтелектуальної власності є не лише актуальним, але й необхідним для формування правової системи, здатної функціонувати в унісон із європейськими практиками.

Дисертація характеризується чітко визначеною метою, логічно сформульованими завданнями та внутрішньою послідовністю викладу матеріалу. Об'єкт і предмет дослідження визначені коректно та повністю відповідають темі роботи. Позитивно слід відзначити комплексний підхід автора, який охоплює аналіз правової природи об'єктів і суб'єктів прав інтелектуальної власності у сфері медицини, а також договірні механізми реалізації та захисту відповідних прав.

Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє констатувати належний рівень наукової та практичної обґрунтованості досліджуваних питань, достовірності наукових положень. Вони базуються на використанні системного, функціонального підходів, філософських, загальнонаукових та спеціально наукових методів пізнання. Зокрема, за допомогою історичного методу вдалося з'ясувати основні періоди становлення інституту медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності. З використанням діалектичного методу пізнання розкрито сутність таких понять, як медіація, медіабельність, медіаційна угода, медіаційні процедури, інструменти медіації тощо. Порівняльно-правовий метод використано при використано при аналізі зарубіжних законодавчих підходів до правового регулювання відносин із позасудового врегулювання спорів у сфері інтелектуальної власності, а також при дослідженні медіації серед інших способів

захисту прав інтелектуальної власності. Застосування формально-логічних методів, зокрема методу аналізу та синтезу, сприяло дослідженню та виявленню особливостей медіативних технологій в системі захисту прав інтелектуальної власності. Метод моделювання використано для формулювання відповідних пропозицій і рекомендацій щодо визначення кращих іноземних практик застосування медіаційних процедур та обґрунтуванні моделі імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України, розробленні теоретичних пропозицій та практичних рекомендацій щодо удосконалення діючого законодавства у досліджуваній сфері.

Особливої уваги заслуговують положення наукової новизни, які безпосередньо враховують специфіку інтелектуально-правових відносин та сучасні тенденції розвитку альтернативних способів вирішення спорів. Насамперед позитивної оцінки заслуговує запропонований автором спеціальний принцип медіації у сфері інтелектуальної власності – принцип збереження цінності об'єкта права інтелектуальної власності. Його наукова значущість полягає у тому, що вперше акцентовано увагу не лише на врегулюванні конфлікту між сторонами, а й на необхідності збереження економічного, інноваційного, творчого та комерційного потенціалу відповідного об'єкта права інтелектуальної власності. Такий підхід повністю відповідає сучасним міжнародним тенденціям розвитку інтелектуального права, де дедалі більшого значення набувають механізми комерціалізації результатів творчої діяльності та підтримання інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання.

Важливе теоретичне та прикладне значення має запропоноване автором обґрунтування критеріїв медіабельності спорів у сфері інтелектуальної власності. На відміну від поширених підходів, які розглядають медіабельність як формальну ознаку окремих категорій спорів, у дисертації запропоновано комплексний механізм її визначення з урахуванням характеру спірного права, меж диспозитивності сторін, публічного інтересу, прав третіх осіб та можливих наслідків укладення медіаційної угоди. Практична цінність цього положення

полягає у можливості його використання медіаторами, адвокатами та судами для визначення доцільності застосування медіації в конкретних категоріях інтелектуально-правових спорів.

Безперечно актуальним у контексті сучасного реформування системи захисту прав інтелектуальної власності є запропонована авторська модель імплементації медіації до національної системи захисту прав інтелектуальної власності. Вона характеризується комплексним підходом та охоплює нормативний, інституційний, кадровий, процедурний та інформаційно-просвітницький елементи. Враховуючи відсутність в Україні спеціалізованого Вищого суду з питань інтелектуальної власності та необхідність розширення позасудових механізмів врегулювання конфліктів, запропонована модель має значний потенціал для практичного впровадження та може бути використана як концептуальна основа для подальшого розвитку державної політики у цій сфері.

Серед положень, що мають суттєве значення для розвитку доктрини права інтелектуальної власності, необхідно відзначити висновок про місце медіації в системі способів захисту прав інтелектуальної власності. Автор переконливо доводить, що медіація повинна розглядатися не лише як різновид альтернативного вирішення спорів, а як самостійний консенсуальний спосіб захисту прав, який виконує окрему функцію збереження економічної та інноваційної цінності об'єктів права інтелектуальної власності. Зазначене положення має не лише теоретичне, а й значне практичне значення для формування сучасної моделі захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Окремо слід відзначити запропоновану автором періодизацію розвитку медіації в Україні, яка ґрунтується на поєднанні інституційного та правового підходів. Така періодизація дозволила більш повно відобразити особливості становлення медіації в Україні та довести, що інституційні механізми медіації фактично сформувалися раніше за відповідне законодавче регулювання. Це положення має вагомe значення для подальших історико-правових та теоретико-правових досліджень інституту медіації.

Загалом результати дисертаційного дослідження характеризуються належним рівнем наукової новизни, внутрішньою логічністю та практичною спрямованістю. Особливо цінним є те, що значна частина сформульованих положень може бути використана у правотворчій діяльності, практиці застосування медіації, діяльності суб'єктів у сфері інтелектуальної власності, а також у процесі подальшої адаптації українського законодавства до сучасних міжнародних та європейських стандартів альтернативного вирішення спорів.

Актуальність, новизна, обґрунтованість основних наукових положень, висновків і рекомендацій проведеного дослідження та його значимість для юридичної науки та практики свідчить, що дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024 р. № 507), а відтак, може розглядатися на засіданні структурного підрозділу щодо її подальшого захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

ВИСТУПИЛИ:

1. Доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету Мар'яна Юрїївна КРАВЧУК (голова разової ради) зазначила, що дисертація Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» за спеціальністю 081 «Право» є значним науковим досягненням у галузі цивільного права.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена активним розвитком інституту медіації в Україні та необхідністю імплементації сучасних європейських підходів до альтернативного вирішення спорів. В умовах гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу особливого значення набуває пошук ефективних позасудових механізмів захисту

прав інтелектуальної власності, що відповідають міжнародним стандартам та сприяють підвищенню доступності правосуддя.

Хочу позитивно оцінити результати проведеного дисертаційного дослідження та відзначає його належний теоретичний і методологічний рівень. Заслуговує на підтримку здійснений дисертантом ґрунтовний аналіз теоретичних засад медіації та послідовне розкриття її правової природи як самостійного способу врегулювання спорів, що дозволило сформулювати цілісне бачення місця цього правового інституту в сучасній системі захисту прав.

Схвальної оцінки заслуговує також значний обсяг опрацьованих наукових джерел, міжнародно-правових актів та національного законодавства, що забезпечило високий рівень наукової обґрунтованості сформульованих висновків і пропозицій. Комплексний характер проведеного дослідження дозволив автору не лише узагальнити існуючі наукові підходи, а й запропонувати власне бачення окремих дискусійних аспектів застосування медіації у сфері інтелектуальної власності.

Важливим науковим здобутком дисертації є формування авторського підходу до визначення місця медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності. Особливо переконливим видається висновок дисертанта про необхідність розглядати медіацію як самостійний консенсуальний спосіб захисту прав, спрямований не лише на врегулювання конфлікту між сторонами, а й на збереження економічної, інноваційної та комерційної цінності об'єктів права інтелектуальної власності. Такий підхід характеризується науковою новизною та має вагомим практичне значення для подальшого розвитку альтернативних способів вирішення інтелектуально-правових спорів.

Позитивне враження справляє також логічна структура дисертації, внутрішня узгодженість її складових та послідовність викладення матеріалу. Усі розділи дослідження взаємопов'язані між собою, а сформульовані висновки є логічним результатом проведеного аналізу та повною мірою відповідають поставленій меті й завданням дослідження.

Водночас окремі положення дисертаційного дослідження відкривають перспективні напрями для подальших наукових пошуків автора. Зокрема, запропонована система критеріїв медіабельності спорів у сфері інтелектуальної власності видається науково обґрунтованою та перспективною для практичного застосування, однак її подальша апробація на ширшому масиві національної та міжнародної практики могла б сприяти додатковому уточненню окремих критеріїв та механізмів їх використання.

Крім того, враховуючи ґрунтовний аналіз міжнародного та європейського досвіду, доцільним напрямом подальших досліджень може стати більш детальне вивчення практики застосування медіації у державах Центральної та Східної Європи, правові системи яких мають багато спільних рис із правовою системою України та можуть становити особливий інтерес у контексті подальшого розвитку національної моделі медіації.

Проте, висловлені побажання жодним чином не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

2. Доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету Валентина Миколаївна СЛЮМА (рецензент), яка зазначила, що дисертаційна робота Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» є актуальною, своєчасною та науково обґрунтованою.

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком інноваційної економіки, цифрових технологій, креативних індустрій та трансферу технологій, у межах яких об'єкти права інтелектуальної власності набувають особливої економічної цінності. Зростання кількості спорів у цій сфері потребує впровадження гнучких та ефективних способів їх врегулювання, здатних забезпечити не лише захист прав, а й збереження комерційних відносин між учасниками інноваційної діяльності.

позитивно оцінює результати дисертаційного дослідження та відзначає належний рівень його теоретичної розробки, методологічної обґрунтованості й практичної спрямованості. Особливу увагу привертають положення наукової новизни, серед яких насамперед заслуговує підтримки запропонована автором система критеріїв визначення медіабельності спорів у сфері інтелектуальної власності. Зазначений підхід є актуальним для сучасної правозастосовної практики та сприяє більш чіткому визначенню меж використання медіації під час врегулювання інтелектуально-правових конфліктів.

Позитивної оцінки заслуговує також здійснена дисертантом класифікація спорів у сфері інтелектуальної власності на медіабельні, обмежено медіабельні та немедіабельні. Запропонований підхід має не лише теоретичне значення для розвитку доктрини права інтелектуальної власності, а й може бути використаний у практичній діяльності медіаторів, адвокатів та інших учасників процедур альтернативного врегулювання спорів.

Рецензент відзначає належний рівень володіння автором сучасною методологією правових досліджень, що дало змогу комплексно дослідити проблематику медіації у сфері інтелектуальної власності, забезпечити логічність викладу матеріалу та сформулювати аргументовані наукові висновки. Висновки дисертації характеризуються достатнім рівнем обґрунтованості, є внутрішньо узгодженими та безпосередньо впливають із проведеного дослідження.

Окремої підтримки заслуговує удосконалення наукових підходів до розуміння правової природи медіаційної угоди як комплексної правової конструкції, що поєднує ознаки цивільно-правового договору та результату альтернативної процедури вирішення спору. Такий підхід сприяє поглибленню доктринального розуміння медіації та може стати підґрунтям для подальшого вдосконалення правового регулювання медіативних процедур в Україні.

Висловлені зауваження мають переважно дискусійний та рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не

знижують наукової цінності одержаних результатів. Вони можуть бути враховані авторкою у подальших наукових дослідженнях.

Серед висловлених зауважень слід зазначити, що запропонована автором модель імплементації медіації у сфері інтелектуальної власності є цілісною, логічно побудованою та належним чином обґрунтованою. Водночас окремі її інституційні елементи могли б бути додатково конкретизовані шляхом визначення орієнтовних етапів упровадження та механізмів практичної реалізації запропонованих заходів, що посилює б прикладний характер відповідних рекомендацій.

Крім того, враховуючи стрімкий розвиток цифрових технологій та цифрового середовища загалом, перспективним напрямом подальших наукових досліджень видається більш детальне вивчення можливостей застосування онлайн-медіації під час вирішення спорів щодо об'єктів права інтелектуальної власності. Такий аспект є особливо актуальним в умовах цифровізації суспільних відносин та зростання кількості спорів, пов'язаних із використанням результатів інтелектуальної діяльності в мережі Інтернет.

Проте вказані зауваження мають рекомендаційний характер, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження та окреслюють перспективні напрями подальшої наукової роботи автора.

3. Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету Гнатів Оксана Богданівна (рецензент) зазначила, що актуальність теми дисертаційної роботи Турлая Олега Івановича «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» визначається недостатнім рівнем наукової розробленості проблематики застосування медіації саме у сфері інтелектуальної власності. Незважаючи на активний розвиток доктрини медіації, прийняття Закону України «Про медіацію» та поступове впровадження альтернативних способів вирішення спорів у національну правову систему, питання медіабельності спорів щодо об'єктів права інтелектуальної власності,

особливостей проведення медіаційних процедур у цій сфері та визначення місця медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності залишаються недостатньо дослідженими й потребують комплексного наукового осмислення. Додаткової актуальності темі надає стрімкий розвиток цифрової економіки, збільшення кількості об'єктів права інтелектуальної власності та ускладнення правовідносин, пов'язаних із їх створенням, використанням і комерціалізацією.

У таких умовах традиційні юрисдикційні способи захисту не завжди забезпечують оперативне та економічно ефективно врегулювання конфліктів, тоді як медіація здатна сприяти не лише вирішенню спору, а й збереженню ділових відносин між сторонами та подальшому використанню результатів інтелектуальної діяльності.

Важливість дослідження також обумовлена необхідністю адаптації національної практики до сучасних міжнародних та європейських підходів у сфері альтернативного вирішення спорів, зокрема у контексті розвитку механізмів захисту прав інтелектуальної власності. У зв'язку з цим дисертаційне дослідження має не лише теоретичне, а й вагоме практичне значення для вдосконалення правового регулювання медіації та розширення можливостей її застосування у сфері інтелектуальної власності.

Серед позитивних рис дисертаційного дослідження насамперед слід відзначити високий рівень наукової новизни та практичної спрямованості отриманих результатів. Особливий науковий інтерес становить розроблена автором система критеріїв визначення медіабельності спорів у сфері інтелектуальної власності, яка враховує специфіку відповідних правовідносин та створює теоретичне підґрунтя для більш ефективного використання медіації під час врегулювання інтелектуально-правових конфліктів.

Безумовною перевагою роботи є запропонований авторський підхід до класифікації спорів у сфері інтелектуальної власності шляхом їх поділу на медіабельні, обмежено медіабельні та немедіабельні. Такий підхід сприяє більш чіткому визначенню меж застосування медіації та має важливе значення як для

розвитку правової доктрини, так і для практики альтернативного вирішення спорів.

На особливу підтримку заслуговує також розроблена дисертантом модель імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України. Її комплексний характер, що охоплює нормативний, інституційний, кадровий, процедурний та інформаційно-просвітницький компоненти, свідчить про системне бачення автором шляхів розвитку медіації та надає результатам дослідження вагомому практичному значенню для подальшого вдосконалення національного механізму захисту прав інтелектуальної власності.

Серед побажань до подальших наукових досліджень автора варто зазначити, що окремі положення дисертації, присвячені перспективам інтеграції медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності, можуть бути розвинуті шляхом більш детального опрацювання спеціалізованих процедур медіації для окремих категорій інтелектуально-правових спорів з урахуванням особливостей відповідних об'єктів права інтелектуальної власності.

Крім того, враховуючи новизну досліджуваної проблематики для української правової науки та відсутність сталої практики застосування медіації у сфері інтелектуальної власності, окремі теоретичні положення та висновки автора становлять значний науковий інтерес і можуть бути предметом подальшого розвитку та практичної апробації в процесі формування національної моделі медіації у відповідній сфері.

Зазначені зауваження мають виключно рекомендаційний характер, відображають перспективні напрями подальших наукових пошуків автора та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

В обговоренні дисертаційної роботи також взяли участь всі інші присутні на засіданні.

У своїх виступах члени фахового семінару кафедри зазначили, що дисертаційна робота Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» виконана на актуальну

тему. Дисертація відзначається належним рівнем наукової новизни, висновки та пропозиції є науково обґрунтованими. Наукові досягнення здобувача опубліковані у фахових виданнях та апробовані на науково-практичних конференціях.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати Вченій раді університету прийняти висновок фахового семінару та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації Турлая Олега Івановича.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності»

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Сучасний розвиток суспільства характеризується стрімким зростанням ролі результатів інтелектуальної діяльності у формуванні економіки знань, розвитку цифрових технологій, інноваційної діяльності, міжнародного трансферу технологій та креативних індустрій. У цих умовах об'єкти права інтелектуальної власності дедалі частіше виступають не лише результатом творчої діяльності, а й важливим економічним активом, здатним забезпечувати конкурентні переваги суб'єктів господарювання та визначати напрями розвитку окремих галузей економіки.

Зростання економічної цінності об'єктів права інтелектуальної власності закономірно супроводжується збільшенням кількості спорів щодо їх створення, використання, комерціалізації, передачі прав та захисту законних інтересів правоволодільців. При цьому специфіка таких спорів полягає в тому, що вони нерідко виникають між суб'єктами, які зацікавлені у подальшому співробітництві, пов'язані з використанням конфіденційної інформації, комерційної таємниці, ноу-хау, ліцензійних та трансферних правовідносин, а також часто мають міжнародний характер. За таких умов традиційні юрисдикційні способи захисту не завжди дозволяють забезпечити належний баланс між ефективним захистом прав та збереженням економічної й комерційної цінності відповідного інтелектуального активу.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває в Україні, де система судового захисту прав інтелектуальної власності продовжує функціонувати в умовах відсутності фактичної діяльності Вищого суду з питань

інтелектуальної власності. Незважаючи на законодавче створення спеціалізованого суду, його робота досі не розпочата, що ускладнює формування сталої та передбачуваної судової практики, а також обмежує можливості оперативного та спеціалізованого розгляду складних інтелектуально-правових спорів. Додатковими чинниками залишаються значне навантаження на судову систему та необхідність пошуку більш гнучких механізмів врегулювання конфліктів.

У зв'язку з цим особливого значення набуває медіація як один із сучасних способів альтернативного вирішення спорів, що дозволяє сторонам самостійно виробити взаємоприйнятне рішення, зберегти ділові та партнерські відносини, забезпечити конфіденційність інформації та мінімізувати витрати часу й коштів. Світова практика свідчить про успішне застосування медіації у спорах щодо авторського права, патентів, торговельних марок, доменних імен, комерційної таємниці, ліцензійних договорів та інших об'єктів права інтелектуальної власності. Особливу роль у цьому процесі відіграють Всесвітня організація інтелектуальної власності та створений при ній Центр арбітражу та посередництва, діяльність якого підтверджує ефективність медіативних процедур у сфері інтелектуальної власності.

Важливим етапом розвитку альтернативного вирішення спорів в Україні стало прийняття Закону України «Про медіацію», який заклав нормативні засади функціонування інституту медіації та створив передумови для його інтеграції у національну правову систему. Водночас особливості правової природи спорів у сфері інтелектуальної власності, їх технічна складність, поєднання приватних і публічних інтересів, а також неоднорідність правового режиму окремих об'єктів інтелектуальної власності обумовлюють необхідність спеціального дослідження можливостей та меж застосування медіації у цій сфері.

Особливого значення дослідження набуває також у контексті міжнародних зобов'язань України та процесів європейської інтеграції. Розвиток медіації як складової сучасної системи доступу до правосуддя підтримується на рівні

Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу та провідних міжнародних організацій. Підписання Україною Сінгапурської конвенції про міжнародні угоди за результатами медіації засвідчило прагнення держави до впровадження міжнародних стандартів альтернативного вирішення спорів та створення ефективних механізмів виконання медіаційних угод у транскордонних правовідносинах.

Попри активний розвиток законодавства про медіацію та значний інтерес до альтернативного вирішення спорів у сучасній правовій доктрині, питання застосування медіації саме до спорів у сфері інтелектуальної власності залишаються недостатньо дослідженими. Особливої уваги потребують проблеми визначення медіабельності інтелектуально-правових спорів, місця медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності, правової природи медіаційних угод, співвідношення медіації із судовими та адміністративними способами захисту, а також формування ефективної моделі впровадження медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України.

Зазначені обставини зумовлюють актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, визначають її теоретичне та практичне значення, а також свідчать про необхідність комплексного наукового осмислення медіації як самостійного способу вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності в умовах розвитку інноваційної економіки та євроінтеграційних процесів.

Мета, завдання та методи дослідження.

Об'єкт та предмет дослідження

Метою дисертаційного дослідження є комплексне теоретико-правове обґрунтування медіації як способу вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, визначення її місця в системі захисту прав інтелектуальної власності, розроблення критеріїв медіабельності відповідних спорів, формування моделі імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України та вироблення на цій основі науково обґрунтованих пропозицій щодо

удосконалення законодавства і практики застосування медіативних процедур.

Мета дослідження зумовлює необхідність вирішення таких *завдань*:

- проаналізувати передумови та характерні особливості основних етапів становлення інституту медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності;

- визначити поняття, проаналізувати види та сформулювати принципи медіації;

- охарактеризувати сучасний стан нормативно-правового регулювання медіації та виявити особливості його застосування в сфері інтелектуальної власності;

- проаналізувати місце медіації в системі способів вирішення спорів, що виникають у сфері інтелектуальної власності, дослідити її взаємозв'язок з такими способами;

- визначити медіабельність спорів стосовно порушення, оспорювання чи невизнання прав інтелектуальної власності, сформулювати висновок які із спорів слід визначити немедіабельними;

- охарактеризувати сучасний стан, проблеми та перспективи імплементації інструментів медіації у практику вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності;

- дослідивши іноземний досвід, визначити кращі іноземні практики застосування медіаційних процедур в сфері інтелектуальної власності, які варто було б імплементувати в національну практику;

- обґрунтувати модель імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України, розробити теоретичні пропозиції та практичні рекомендації щодо удосконалення діючого законодавства у досліджуваній сфері.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають внаслідок застосування медіації як способу вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності.

Предметом дослідження є норми вітчизняного, регіонального та міжнародного законодавства, що регулюють правовідносини, які виникають у сфері застосування медіації при вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності, наукові праці з тематики дисертаційного дослідження, матеріали судової практики України та іноземних держав у цій сфері.

Для досягнення визначеної мети і поставлених завдань у процесі дослідження використано філософські, загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, за допомогою *історичного методу* вдалося з'ясувати передумови та характерні особливості основних етапів становлення інституту медіації в системі захисту прав інтелектуальної власності (*підрозділ 1.1*). З використанням *діалектичного методу* пізнання розкрито сутність таких понять, як медіація, медіабельність, медіаційна угода, медіаційні процедури, інструменти медіації тощо (*підрозділи 1.2., 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2*). *Порівняльно-правовий метод* використано при аналізі зарубіжних законодавчих підходів до правового регулювання відносин із позасудового врегулювання спорів у сфері інтелектуальної власності, а також при дослідженні медіації серед інших способів захисту прав інтелектуальної власності (*підрозділи 1.4, 3.1*). Застосування *формально-логічних методів*, зокрема *методу аналізу та синтезу*, сприяло дослідженню та виявленню особливостей медіативних технологій в системі захисту прав інтелектуальної власності (*розділ 2*). *Метод моделювання* використано для формулювання відповідних пропозицій і рекомендацій щодо визначення кращих іноземних практик застосування медіаційних процедур та обґрунтуванні моделі імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України, розробленні теоретичних пропозицій та практичних рекомендацій щодо удосконалення діючого законодавства у досліджуваній сфері (*розділ 3*).

Проблематика медіації як альтернативного способу врегулювання спорів тривалий час перебуває у центрі уваги вітчизняної та зарубіжної правової науки. Теоретичні та практичні аспекти медіації, альтернативного вирішення спорів та позасудового врегулювання правових конфліктів досліджували такі українські

вчені, як О. Белінська, О. Гнатів, К. Гусаров, В. Землянська, В. Комаров, Н. Крестовська, М. Кравчук, Н. Мазаракі, М. Поліщук, Ю. Притика, О. Резнік, Л. Романадзе, В. Слома, О. Спектор, І. Сенюта, М. Стефанчук, С. Фурса, О. Харитонова, Є. Харитонов, І. Ясиновський та інші.

Значний внесок у розвиток доктрини альтернативного вирішення спорів зробили також зарубіжні науковці, серед яких особливо слід відзначити Roger Fisher, William Ury, Carrie Menkel-Meadow, Christopher Moore, Laurence Boulle, Nadja Alexander, Jacqueline Nolan-Haley, Frank Sander, Leonard Riskin та інших.

Окремі аспекти застосування медіації у сфері інтелектуальної власності, а також особливості вирішення інтелектуально-правових спорів позасудовими способами знайшли відображення у працях Ruth Taplin, Tony Whatling, Ann L. Monotti, Jacques de Werra, Bryan Mercurio, Klaus Grabinski, J. Gregory Sidak та інших зарубіжних дослідників, а також у наукових і методичних матеріалах Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO), присвячених використанню медіації для врегулювання спорів щодо патентів, торговельних марок, авторських прав, доменних імен та ліцензійних договорів.

Водночас аналіз наукової літератури свідчить, що більшість наявних досліджень присвячена загальним питанням медіації або окремим аспектам альтернативного вирішення спорів. Натомість комплексні дослідження медіації саме як способу захисту прав інтелектуальної власності, з урахуванням особливостей різних об'єктів права інтелектуальної власності, міжнародних стандартів, практики Всесвітньої організації інтелектуальної власності та сучасних тенденцій цифровізації суспільства, залишаються поодинокими. Особливо недостатньо розробленими є питання визначення місця медіації у системі способів захисту прав інтелектуальної власності, співвідношення медіації із судовими та адміністративними механізмами захисту, а також особливостей її застосування щодо спорів у сфері авторського права, патентного права, торговельних марок та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Зазначені обставини свідчать про наявність суттєвих прогалин у науковому опрацюванні відповідної проблематики та обумовлюють актуальність комплексного дослідження медіації як способу захисту прав інтелектуальної власності в умовах розвитку інноваційної економіки, цифрових технологій та євроінтеграційних процесів в Україні.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням медіації як способу захисту прав інтелектуальної власності після його нормативно-правового врегулювання спеціальним законом. Наукова новизна одержаних результатів конкретизується в таких основних наукових положеннях, що виносяться на захист:

вперше:

1. запропоновано періодизацію розвитку медіації в Україні як позасудового способу врегулювання спорів через поєднання інституційної та правової складових її становлення. Обґрунтовано, що розвиток медіації відбувався нерівномірно та характеризувався випереджаючим формуванням інституційних механізмів порівняно із законодавчим забезпеченням, що дозволило виокремити самостійні етапи інституційного та правового розвитку медіації;

- запропоновано спеціальний принцип медіації у сфері інтелектуальної власності – принцип збереження цінності об'єкта права інтелектуальної власності, який відображає специфіку інтелектуально-правових спорів та полягає в орієнтації медіаційної процедури на збереження економічного, інноваційного, комерційного та творчого потенціалу відповідного об'єкта, що відрізняє медіацію у сфері інтелектуальної власності від інших видів альтернативного вирішення спорів;

- обґрунтовано, що медіабельність спорів у сфері інтелектуальної власності не є самостійною властивістю спору, а визначається за результатами комплексної оцінки предмета спору, характеру спірного права, меж

диспозитивності сторін, наявності публічного інтересу, впливу на права третіх осіб та можливих правових наслідків укладення медіаційної угоди. Такий підхід дозволяє відмежовувати спори, придатні для врегулювання шляхом медіації, від спорів, вирішення яких потребує застосування юрисдикційних форм захисту прав;

- запропоновано авторську модель імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України, що ґрунтується на взаємодії нормативного, інституційного, кадрового, процедурного та інформаційно-просвітницького елементів і забезпечує поетапну інтеграцію медіації до механізму захисту прав інтелектуальної власності як самостійного способу врегулювання спорів;

удосконалено:

- методологічний підхід до дослідження становлення та розвитку медіації шляхом виокремлення трьох взаємопов'язаних масштабів її еволюції – національного (країн-лідерів впровадження медіації), міжнародного та національного (у межах України), що дозволило простежити взаємовплив інституційних і правових чинників формування інституту медіації;

- наукові підходи до визначення правової природи медіації через обґрунтування її як позаюрисдикційної структурованої процедури превентивного та врегульовувального характеру, що здійснюється за участю нейтрального медіатора та спрямована на досягнення сторонами взаємоприйняттого рішення шляхом переговорів;

- систематизацію видів медіації шляхом обґрунтування її класифікації за галузями права з можливістю подальшого виокремлення відповідних підвидів за інститутами та підгалузями права, а також запропоновано нову класифікаційну характеристику – за підставою звернення за захистом права, відповідно до якої розрізняються медіація щодо порушеного права, медіація щодо невизнаного права та медіація щодо оспорюваного права;

- наукові підходи до класифікації спорів у сфері інтелектуальної власності шляхом виокремлення медіабельних, обмежено медіабельних та немедіабельних спорів залежно від меж диспозитивності сторін, впливу можливого врегулювання на права третіх осіб, наявності публічного інтересу та необхідності реалізації владних повноважень щодо зміни правового статусу об'єкта права інтелектуальної власності, що дозволяє більш точно визначати межі застосування медіації у відповідній сфері;

набули подальшого розвитку:

- наукові підходи до розуміння сучасних тенденцій міжнародно-правового регулювання медіації, відповідно до яких пріоритетним напрямом його розвитку є поступове зміщення акценту від регламентації процедури медіації до забезпечення юридичної сили, визнання та виконання досягнутих сторонами домовленостей, що найбільш повно відображено у Модельному законі ЮНСІТРАЛ 2018 року та Сінгапурській конвенції про міжнародні угоди за результатами медіації;

- наукові підходи до визначення функціонального призначення медіації у сфері інтелектуальної власності, яку запропоновано розглядати не лише як спосіб альтернативного вирішення спорів, а й як правовий інструмент збереження економічної цінності об'єктів права інтелектуальної власності та створення передумов для їх подальшого використання і комерціалізації шляхом досягнення сторонами взаємоприйнятних домовленостей щодо здійснення відповідних прав;

- доктринальні положення щодо місця медіації в системі способів захисту прав інтелектуальної власності, яку запропоновано розглядати як самостійний консенсуальний спосіб захисту, спрямований на досягнення сторонами взаємоприйнятного врегулювання конфлікту без застосування юрисдикційних механізмів та на збереження економічної, інноваційної й комерційної цінності об'єкта права інтелектуальної власності.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Дисертаційна робота Турлая Олега Івановича має чітку логічно побудовану структуру, що відповідає вимогам до характеру та змісту наукових праць.

Якісний аналіз змісту дисертаційної роботи свідчить про те, що наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані у дисертації, є теоретично обґрунтованими та достовірними. Достовірність отриманих результатів дослідження забезпечується тим, що вони отримані автором в результаті використання загальнонаукових та спеціально-правових методів наукового пізнання. У процесі дослідження використано комплекс філософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, зокрема історичний, діалектичний, порівняльно-правовий, формально-логічний (аналізу та синтезу) та метод моделювання, застосування яких забезпечило дослідження генези інституту медіації, розкриття сутності ключових категорій у сфері медіації та інтелектуальної власності, проведення порівняльного аналізу національного й зарубіжного досвіду правового регулювання, виявлення особливостей використання медіативних технологій у системі захисту прав інтелектуальної власності, а також обґрунтування авторської моделі імплементації медіації в систему захисту прав інтелектуальної власності України та розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій сфері.

Наукові положення, висновки й рекомендації відзначаються достовірністю, яка забезпечена використанням значної кількості нормативно-правових актів та фахової літератури.

Практичне значення роботи

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання в різних сферах юридичної діяльності. Зокрема, сформульовані в дисертації висновки та пропозиції можуть бути використані у нормотворчій діяльності для вдосконалення законодавства України в частині застосування

медіації під час вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. Результати дослідження мають також науково-дослідне значення, оскільки можуть слугувати методологічним підґрунтям для подальших теоретичних розробок, присвячених позасудовому врегулюванню інтелектуально-правових спорів. Практичну цінність становлять запропоновані підходи до використання інструментів медіації на різних стадіях спору щодо порушення, невизнання або оспорювання прав інтелектуальної власності, що зумовлює можливість їх застосування у правозастосовчій діяльності. Крім того, матеріали та результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в освітньому процесі під час викладання навчальних дисциплін «Право інтелектуальної власності», «ІТ-право» та інших споріднених курсів, а також при підготовці навчально-методичних матеріалів і наукової літератури.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення та результати цього дослідження відображені у 11 наукових публікаціях, з-поміж яких 4 статті опубліковано у фахових наукових виданнях України, 1 стаття – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 6 тез – у матеріалах наукових конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Турлай О.І. Історичні аспекти виникнення медіації як форми захисту прав інтелектуальної власності. Актуальні питання правознавства. 2022. № 4. С. 18-23.

2. Турлай О.І. Медіація як позасудовий спосіб врегулювання спорів щодо об'єктів права інтелектуальної власності. Наше право. 2022. № 4. С. 131-136.

3. Турлай О.І. Особливості запровадження медіації в Україні та досвід країн ЄС. Visegrad Journal on Human Rights. 2022. № 4. с. 156-161.

4. Турлай О.І. Зарубіжний досвід застосування медіації для захисту прав інтелектуальної власності. Наше право. 2023. № 1. С. 135-141.

5. Турлай О.І. Поняття медіабельності спору у сфері інтелектуальної власності та її критерії. Наукові записки. Серія Право. Випуск 17. 2024. С. 69-74.

**Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів
дисертаційної роботи:**

6. Турлай О.І. Поняття, основні принципи, види та етапи медіації. Пріоритети зміцнення безпеки держави та підвищення ефективності правоохоронної діяльності: національні та міжнародні контексти. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Тернопіль, 6 травня 2022 р. С. 158-162.

7. Турлай О.І. Головні підходи до застосування процедури медіації в зарубіжних країнах. Світ наукових досліджень. Випуск 16. Матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції. м. Тернопіль, Україна м. Переворськ, Польща, 16-17 лютого 2023 р. С. 193-195.

8. Турлай О.І. Переваги та недоліки медіації у вирішенні спорів у сфері права інтелектуальної власності. Юридичні науки: проблеми та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р. С. 60-63.

9. Турлай О.І. Роль Центру з арбітражу та посередництва у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності. Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах 10 післявоєнного відновлення України. Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції міст Київ-Дніпро. 23-24 березня 2023 р. С.161-164.

10. Турлай О.І. Становлення інституту медіації в Україні та США: порівняльно-правова характеристика. Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 28 квітня 2023 р. С. 403-405.

11. Турлай О.І. Правова природа медіаційної угоди у спорах інтелектуальної власності. «Україна в умовах реформування правової системи:

сучасні реалії та міжнародний досвід Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції м. Тернопіль, 2-3 травня 2025 року. С. 102-106.

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень StrikePlagiarism.com. За результатами перевірки виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації

Результати дисертаційного дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях: Всеукраїнської науково-практичної конференції «Пріоритети зміцнення безпеки держави та підвищення ефективності правоохоронної діяльності: національні та міжнародні контексти» (м. Тернопіль, 6 травня 2022 р.); Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 16» (м. Тернопіль, Україна, м. Переворськ, Польща, 16- 17 лютого 2023 р.); Міжнародної науково-практичної конференції «Юридичні науки: проблеми та перспективи» (м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р.); V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції міст Київ-Дніпро «Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України» (м. Київ-Дніпро, 23-24 березня 2023 р.); VII Міжнародної науково-практичної конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід» (м. Тернопіль, 28 квітня 2023 р.); ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід (2-3 травня 2025 року)».

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертаційна робота виконана українською мовою з дотриманням наукового стилю, відзначається цілісністю, логічною послідовністю, смисловою

завершеністю та точним і коректним використанням спеціальної термінології. Основні матеріали, результати досліджень, висновки та рекомендації викладені стисло, об'єктивно й зрозуміло, що робить їх доступними для сприйняття.

**Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та
можливість подання до захисту**

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення дослідження, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024 р. № 507) та напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, структурний підрозділ рекомендує подати дисертаційну роботу Турлая Олега Івановича на тему: «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» за спеціальністю 081 «Право» до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Турлая Олега Івановича та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити:

доктора юридичних наук, професора Кравчук Мар'яну Юріївну,
завідувача кафедри адміністративного права та судочинства
Західноукраїнського національного університету;

Рецензентами:

доктора юридичних наук, професора, Слону Валентину Миколаївну,
професора кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського
національного університету;

кандидата юридичних наук, доцента, Гнатів Оксану Богданівну,
доцента кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного
університету;

Опонентами:

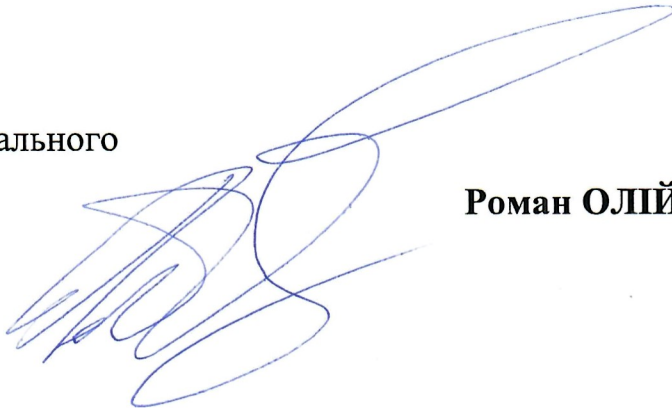
доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України,
Резніка Олега Миколайовича, доцента кафедри кримінально-правових
дисциплін та судочинства Сумського державного університету;

кандидата юридичних наук, доцента, Анікіну Галину
Володимирівну, професора кафедри приватного права Хмельницького
університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді
прийняти дисертаційну роботу Турлая Олега Івановича на тему «Медіація як
спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» до захисту.

Головуючий на засіданні:

Кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного
університету

Роман ОЛІЙНИЧУК